

Toespraak bij de uitreiking van de Bachelor-afstudeerprijs 2006.

Bart De Moor

Kabinetschef Sociaal-Economisch Beleid van kabinet minister-president Yves Leterme

Geachte genodigden, Beste studenten, Waarde bachelors

Deze bijeenkomst heeft iets gewichtigs. En dit om verschillende redenen. Er wordt een prijs uitgereikt en dat brengt spanning met zich mee, vele studenten en bachelors zijn betrokken (bijna 8000), in diverse domeinen (economie, media, fiscaliteit, technologie, gezondheidszorg, opleiding,...). Het brengt ook een gevoel van hoop en geloof in de toekomst met zich mee, al deze jonge mensen en hun ideeën en creativiteit in een aula bij mekaar,...Jullie zijn Flanders'future. Ik ben alvast nieuwsgierig te weten wat schuilt gaat achter ronkende projectnamen zoals Busybox, more than a wrap, afvalklok en vele andere.

Het aanspreken en ontwikkelen van alle talenten is één van de zes sporen van *Vlaanderen in Actie*, het socio-economische impulsprogramma dat de Vlaamse regering op 10 juli voorstelde. Het plan gaat uit van de visie dat we samen de toekomst kunnen winnen door meer en vernieuwend ondernemerschap, door meer te investeren in de ontwikkeling van alle talenten, door de logistieke troeven van onze ligging beter uit te spelen; dit alles met een efficiënte en ondernemingsvriendelijke overheid en in een geest van internationalisering en duurzame ontwikkeling. Ik ben ervan overtuigd dat Vlaanderen haar sociaal-economische slagkracht zodanig kan versterken dat ze ambitieus kan schitteren tussen de beste regio's, wereldwijd. Het project ligt volledig in de lijn van het Vlaamse regeerakkoord: *vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen*.

Vlaanderen-in-actie heeft 6 uitdagingen geconcretiseerd in 34 projecten. Ik wil in wat volgt het belang van de professionele bachelor in onderwijs en opleiding, op de arbeidsmarkt en inzake innovatie en ondernemen te onderstrepen.

1. Onderwijs en opleiding.

In het academiejaar 2005-2006 volgden in Vlaanderen bijna 80 000 studenten een opleiding tot professionele bachelor, bijna 60% vrouwen en meer dan 40% mannen. Ongeveer 1 op 2 studenten in het hoger onderwijs participeren dus aan een bacheloropleiding. Dat is niet niks. Wanneer het profiel van deze studenten geanalyseerd wordt, blijkt dat de professionele bacheloropleidingen de opleidingen zijn waar de democratiseringsgolf van het hoger onderwijs het sterkst ingang heeft gevonden. In een kenniseconomie echter moeten we er voor zorgen dat elk talent in Vlaanderen tot volle ontwikkeling wordt gebracht. Met het komende nieuwe decreet op de financiering van het hoger onderwijs willen we een 2de democratiseringsgolf tot stand brengen. Hiertoe zullen we binnen het nieuwe systeem verschillende factoren inzetten :

- Beursstudenten, studenten met een functiebeperking en eventueel werkstudenten zullen zwaarder doorwegen in de financiering. We nemen deze indicatoren als proxy voor studenten die meer ondersteuning/begeleiding nodig hebben om succesvol door te stromen. Ze krijgen een wegingsfactor 1,5. Dit moet instellingen, nog meer dan vandaag, aansporen gericht te rekruteren. Het aandeel aan beursstudenten is binnen de opleidingen tot professionele bachelor beduidend hoger.
- Via een hybride systeem van input- en outputfinanciering willen we het tevens attractiever maken voor instellingen om een degelijk oriëntatie- en doorverwijzingsbeleid te voeren. Een zalmodel in plaats van een watervalstelsel.
- Met het aanmoedigingsfonds gelijke kansen bieden we een financieringskanaal waarbij inspanningen richting gelijke kansen, op maat van het beleid van de instellingen en opleidingen, kunnen ondersteund worden.
- De bijkomende middelen voor de financiering van het hoger onderwijs, mn ongeveer 100 miljoen EUR inclusief de middelen voor de CAO, worden gekoppeld aan een rationalisatie-operatie. Gezien de hogere dekkingsgraad van de professionele bachelors leeft er wellicht wat vrees binnen deze opleidingen voor de rationalisatie. Niettegenstaande dat de parameters voor rationalisatie nog dienen uitgewerkt te worden, is nu al bepaald dat voor professionele bachelors andere parameters zullen gehanteerd worden dan voor andere opleidingen.

- Om geleidelijk aan te groeien naar een meer evenwaardige financiering van de professionele bachelor en de academische opleiding werd een systeem bedacht waarbij het deelbudget van de professionele bachelors sneller kan groeien en bovendien werd een bijkomende inspanning van 5 miljoen Euro voor dit deelbudget afgesproken.

Deze 5 elementen moeten toch aantonen dat deze Vlaamse regering op vlak van onderwijs en opleiding de waarde van de professionele bacheloropleidingen hoog inschat.

Het nieuwe financieringsmodel en de focus op gelijke kansen en verhoging van de deelname aan het hoger onderwijs zijn concrete projecten binnen het plan Vlaanderen in actie. In een kenniseconomie moeten alle talenten aangeboord worden willen we ook in de toekomst een kennissamenleving zijn.

2. Arbeidsmarkt

De lijst aan knelpuntberoepen waarbij een professionele bachelor gezien wordt als een uitstekende vooropleiding is lang en strekt zich uit over alle sectoren. Zowel in de zogenaamde harde sectoren, als in diensten en non-profitsector. De promotie van de professionele bacheloropleidingen is dan ook een economisch noodzakelijke zaak teneinde ons economisch en maatschappelijk weefsel gezond te houden.

Het grote tekort toont tevens aan dat iedereen fier mag zijn op een bachelordiploma, want professionele bachelors worden gezocht.

3. Innovatie en ondernemen.

Europese landen, waaronder zeker ook Vlaanderen verrichten uitstekend onderzoek maar weten het naar verhouding niet goed te benutten in commerciële toepassingen. Vlaanderen is bij uitstek een KMO-gedreven regio. Maar het is bekend dat dit model sterk onder druk staat.

Rekening houdend met de recente internationale trends en evoluerende marktverschuivingen op wereldniveau, ligt de grote uitdaging voor onze ondernemingen in het zich differentiëren t.o.v. massaproductie. Voor deze laatste is de strijd die Vlaamse ondernemingen moeten voeren, een ongelijke strijd, rekening houdend met de loonkoststructuur in onze maatschappij.

Onze ondernemingen kunnen nog toegevoegde waarde creëren door sterk innovatief te zijn en zich te profileren binnen nichemarkten met grote toegevoegde waarde.

Innovatie is niet langer een intramuraal gegeven waarbij de onderneming of instelling op haar eiland de nieuwste evoluties opvolgt en implementeert in haar eigen product- en/of dienstengamma. Intrinsiek aan innovatie is immers het risico-aspect. Om dit risico te kunnen dragen ontbreekt het bij de ondernemingen, vooral bij KMO's, aan kennis, beschikbaar menselijk kapitaal en beschikbare onderzoeksfinanciering.

Innovatie in producten, processen of diensten vraagt om nieuwe inzichten op verschillende domeinen in onze maatschappij. De overheid en kenniscentra als hogescholen, universiteiten en andere onderzoeksinstellingen kunnen samen met de profit en non-profit sectoren hun verantwoordelijkheid opnemen in deze uitdagingen (waarbij het existievraagstuk centraal staat) door samen te werken aan de innovatieopdracht.

Professionele bacheloropleidingen en professionele bachelors in spé leveren geen fundamenteel noch toepassingsgericht onderzoek af in de grote betekenis van het woord onderzoek. Toch hebben ze een cruciale rol te vervullen in het opheffen van de Europese innovatieparadox : zij situeren zich immers veel dichterbij dan andere opleidingen bij KMO's en staan directer en meer open in contact met deze bedrijven. Deze nabije relatie zorgt voor een vertrouwensrelatie, cruciaal bij KMO's. Vandaar dat ik de waarde van professionele bachelors ook in dit kader bijzonder benadruk : binnen associaties kunnen ze immers zorgen voor het sluiten van de innovatieketen en voor het aanleveren van ideeën tot betere valorisatie van onderzoeksresultaten en maatschappelijke dienstverlening.

Dames en heren,
Beste jonge mensen,

Professionele bachelors zou ik typeren als mensen die denken, doen en durven. En van zulk type heeft Vlaanderen veel mensen nodig. Ik vind het dan ook een hele eer om vandaag een woordje te mogen richten bij de uitreiking van deze prijs. Ik zou willen eindigen met te zeggen proficiat en blijf denken, durven en doen.